

GUILLEM FRONTERA
La vida dels cossos

Proa

GUILLEM FRONTERA

LA VIDA DELS COSSOS

Proa

Proa
A Tot Vent

Primera edició: maig del 2019

© Guillem Frontera, 2019

Drets exclusius d'aquesta edició:
Raval Edicions SLU, Proa
Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.proa.cat

ISBN: 978-84-7588-765-4
DIPÒSIT LEGAL: B. 8.039-2019
Composició: Realització Planeta

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Creu-me, Salvador, en unes altres circumstàncies n'hi hauria per morir-se de rialles. Tu, no, tu faries allò que et surt tan bé, tan senyorívol, que és enviar-te la rialla cap endins i deixar-ne flotar un reflex al teu entorn, com un perfum. Tu ets, de tota la vida, més mesurat, més contingut –o apagat?– en la manifestació de les teves emocions, per més que, ho sé, el teu cor sempre ha estat una caldera a pressió. Jo, durant uns anys, també ho vaig haver de ser, discreta –i no me'n vaig sortir gaire bé: no pots haver-ho oblidat. Aleshores tenia la impressió que només la contenció em faria digna del meu estatus. Durant les temporades més anodines de la meua vida adulta hi vaig arribar a tenir una certa pràctica, però mai no em va abandonar aquesta –humiliant– sensació que havia de reprimir-me per semblar (o per ser) una altra. Tu has pogut mantenir fins ara el joc de simulacions amb què has revestit la teva vida, mentre que jo, tu en fores testimoni, vaig esclafir irremeiablement i se'm trencaren totes les màscares.

Ja ho saps, pobre Salvador: de ben petita m'agrada més la colla dels nins que no la confraria de les nines. Només tu i en Bernat m'acollíeu amb naturalitat. Els altres em miraven de cua d'ull perquè era una nina i un poc, només un poc, de casa de senyors, però jo m'ho feia venir bé per participar en els vostres jocs arriscats i les vostres expedicions clandestines a la bassa de la fàbrica de ciment, que entre mates de jonc oferia racons ombrívols als més agosarats –i a mi. Ah, aquella figuera borda... Alguns, perquè em sentís exclosa, em deien Paula Mocosa en lloc de Paula Moncada. Vaig ser la primera a jugar amb vosaltres a casats –a metges, com en deien en altres pobles. Jo sempre hi estava disposada, sovint portava la iniciativa. Us en sentíeu intimidats, aleshores ja me n'adonava. Preferíeu afirmar la vostra masculinitat indecisa i arrogant amb les altres nines, més bledes i beates, que, després d'aquells jocs prohibits, se sentien atordides pels remordiments. N'hi havia que arribaven a plorar perquè encara no tenien edat per confessar-se –un privilegi de què no gaudíem fins la primera comunió, als set o vuit anys. De vegades em pregunto si eren tan precoços els nins i les nines de la ciutat, i, pel que he arribat a esbrinar, nosaltres els preniem fins a dos o més anys d'avantatge.

De tots vosaltres, només n'hi havia un que m'aplegava i em feia seva –com m'agradava dir-m'ho així, m'ha fet seva–, amb aquella força salvatge, per més que jo no li oposava més resistència que la necessària

per encabritar-lo fins al paroxisme. Jo em sentia perversa –volia ser-ho cada dia més– i m’agradava.

Ell era bestial en tot el que feia, tant si es barallava com quan rebia aquells càstigs corporals despietats, aquelles pallisses espantoses del mestre rematades després per son pare. Però jo em fonia quan ell, el més fort de la colla, em dirigia aquella mirada vironera, per la qual ja em sentia presa i posseïda –bruta i assaïada, i no et sabia dir per quins conductes havien arribat al meu cervell les imatges que devien sustentar aquelles sensacions tan primerenques i excitants. Era ell. Jo en deia, per a mi mateixa, en deia es meu homo, i encara ara, quasi seixanta anys després, de vegades, en pensar en ell, en dic es meu homo. En Carlos fou sempre el meu espòs, des que ens casàrem i fins que tingué aquella mort de la qual no hem arribat a parlar amb les paraules que s’ajusten més als fets. Els que podríem parlar-ne ens hem aixoplugat en un gran sobrentès. Ell, en Carlos, volia que m’hi adrecés amb aquest formulisme tan cast, espòs, i jo aviat m’hi vaig trobar més còmoda que en cap altra manera d’anomenar-lo que hagués expressat una major proximitat carnal.

«Es meu homo» és la manera que tenia el meu cor de referir-se a en Bernat Rave, quin malnom més descarnadament apropiat. Tampoc no desentonava gaire, però, en aquell poble amb aspiracions ciutadanes, on els malnoms traspuaven tant la grolleria i la ferum més explícites com els suggeriments més lírics i evocadors –de can Bonaire, de can Virgili, de ca n’Alegre. En

Bernat Rave ha estat sempre un cràpula, sempre al límit del que és moralment reprobable i penalment punible. Però no podem sotmetre aquest noble animal selvàtic als criteris de l'ordre social en què hem fet encaixar desitjos i renúncies en favor de la convivència. Seria injust i inútil. Si no podem dictar normes al vent, afanyem-nos a captar-ne l'energia.

M'arribà al cor la teva carta de fa tres dies, vull dir que m'omplí el cor de tendresa i de gratitud. Què hi has vist sempre en mi, Salvador, que m'ha fet tan valuosa als teus ulls, fins ja passades les edats en què la vida és una mica amable amb els cossos i les ànimes de les dones? Recordo amb emoció encara intensa els teus moviments d'aproximació, sobretot d'adolescent i, ja més espaiats, els de la joventut i els de tots els anys que han vingut i se n'han anat. Encara que, com he llegit en algun llibre, les grans passions degeneren en capricis, ignoro si algun dia s'esfumirà en el meu pit aquest amor que tant m'afalaga, no sé si per coqueteria pueril o per un últim rebrot de concupiscència. Vull ser fins al final la classe de dona que soc, amb totes les conseqüències. La vida m'ha alliberat dels compromisos i de les obligacions amb què et carreguen els fills –ara ja tindria nets, segurament!– i la família en general. Tu ets la meva família, i això que no compartim ni una gota de sang.

No saps el bé que em fa parlar-te en aquests moments. Tampoc no sabia com evitar-ho. Tot se me n'aniria en brams. Ara em refugio en la idea que aquesta és com una d'aquelles trobades, no gaire freqüents, en què tu i jo, sols, rememoràvem les nostres vides, que es creuaven abans d'allunyar-se per tornar-se a trobar. Érem com els adolescents que reviuem amb agitació joiosa les malifetes de la tarda d'ahir. Per ventura és que sempre hem conservat, ben al fons de les nostres madureses, els adolescents que fórem. ¿Creus que encara els portem dins nosaltres, aquells adolescents? Ens contàvem de nosaltres mateixos allò que ja sabíem prou, però contar-nos-ho era com tornar-hi a ser amb el mateix entusiasme, amb la mateixa vitalitat. Al principi de tot, també hi participava en Bernat Rave. Després, els contactes entre els tres, sobretot entre nosaltres dos i en Bernat, s'espaiaren, però no va deixar d'ésser mai la tercera pota de les nostres vides. Respec-te de nosaltres dos, diria que tot el que hem fet i, sobretot, el que hem compartit, ho hem viscut una vegada i una altra perquè la memòria s'ha negat a desactivar-ho, ans al contrari: ho ha engrandit sense treure-li l'aire de cada moment.

Que n'he passades, d'hores, culpant-me per no sentir per tu tot l'amor que mereixies... Ho vaig veure clar, devia tenir setze anys: enamorar-me de tu hauria estat el més adequat i convenient; o, com aprenguérem a dir més endavant, positiu. Sentia el pes d'una ordre d'origen incert, inapel·lable i per ventura sobre-

natural, vinculat al passat més vague, indicant-me que em preparés de cos i d'ànima per ser la teva enamorada, la teva promesa, i per assolir la plenitud del destí en esdevenir la teva dona i la mare dels teus fills. Ni tu ni jo no n'hem tingut i ens hem arrezerat en una soledat daurada i en certa manera confortable –com m'han vivificat els encontres que he volgut més furtius del que realment eren–, però soledat al capdavall.

Les nostres famílies, per més que a ca meva érem notòriament més rics i de més bon llinatge, compartíem espai reservat en el teatre de la vida amb els més influents de cada lloc: nosaltres –els Moncada, com deia ampullosament la meva mare–, per la nostra posició econòmica, consolidada arran de la Guerra Civil, i per una certa pretensió senyorívola no gaire justificada (donat que, com saps, el meu padrí patern –m'averkonyia dir-li senyor avi, per indicació dels pares– havia estat el majoral de Son Puigserrat); i vosaltres, amb la tradició familiar de funcionaris de l'Estat: fèiem part de la migrada elit de Termenor, aquella petita ciutat, aleshores encara tant poble rural com nucli industrial i futura colònia turística de vulgaritat aclaparadora gràcies a la marina compresa en el seu terme municipal. Jo tenia la impressió, des de molt joveneta, que les nostres famílies aspiraven a emparentar-se i que contemplaven aquest objectiu com a fruit normal del curs de les coses. Tinc per segur que tots els comentaris i els suggeriments sobre la simpatia que sentien per

mi els teus pares i els meus pares per tu eren part d'una conspiració per aparellar-nos. En l'afollament d'aquest acord «de base», hi va tenir una importància decisiva la meua mare –això no t'ho havia dit fins ara, a bones hores–, que es posà del costat d'un altre pretendent. Ja sé que no l'he de responsabilitzar dels meus actes, però sí que la puc acusar d'haver inclinat la balança cap a l'error més decisiu de la meua vida, per al qual encara ara no tinc una explicació que em satisfaci ni una versió versemblant. En tot cas, Salvador, les coses varen passar quan jo no estava en les millors condicions per obrar d'acord amb el que penso que hauria d'haver estat el sentit general de la meua vida.

Sempre t'he estimat, he sentit amb tu com en pot arribar a ser, de vasta i profunda, l'amistat. He arribat a pensar que aquest sentiment és una mena de destí. La gent creu que, ja que no pots triar la família, sí que pots escollir els amics, però jo ho dubto. ¿Creus, com jo, que l'amistat és un assumpte de la geologia, que ajunta o repelleix estrats obeint forces ocultes, ordres del centre de la Terra?

La nostra amistat, vasta i profunda. N'he tingut sempre una vivència tan lluminosa, que mai no he gosat posar-la a prova amb el contacte carnal que de vegades sorgeix de la necessitat d'afirmar aquest sentiment quan voreja la passió amorosa i fins arriba a confondre-s'hi. Tu també deus haver experimentat la necessitat peremptòria de confirmar el caràcter excepcional d'una amistat mitjançant l'intercanvi físic

fins a la més plena intimitat. Ara ja et puc confessar que he viscut amb alguns amics –també amb una amiga– aquesta forma de l’atracció entre humans.

Tan tardana com és aquesta confessió, encara l’he d’ampliar, i no com a mostra de penediment ni com a atenuant, afegint que alguns, pocs, d’aquests episodis han deixat a la meva ànima una certa aroma pansida. Però tot s’hauria desenvolupat en una despreocupada alegria –t’ho ben puc jurar, un llarg historial ho confirma– si no fos que no em perdonava negar-me a viure amb tu allò que, tan aliena als remordiments, vivia amb persones que no tenien la presència en el meu cor que tu hi tenies. Creia que temptejar una major intimitat amb tu posaria en perill els meus sentiments, tan arran de l’amor. Sembla injust, però ho hauries entès millor si t’hagués explicat que des d’adolescent em sentia culpable per no poder-te estimar com et voldria haver estimat, com tinc la impressió que avui dia ja no estima ningú, amb una passió sense treva ni convenis.

I el que m’ha tingut bloquejat el cor, ¿vols dir que ha estat aquesta passió enquistada –algunes amistats meves en dirien vergonyosa– per en Bernat Rave? No sembla que pugui ser veritat. Just pel malnom, l’hauria d’haver descartat des de nina. Però el meu cor i la meva sang han elevat a veritat profunda allò que semblava condemnat a ser grotesc. I, sí, diria que per mor d’en Bernat Rave, amb el parèntesi de la història amb n’Arnau, que tu conegueres tan de prop, aquest

cor meu, que sent tantes coses per tu, no ha arribat mai a bategar per l'amor que tan generosament –i alguna vegada inoportunament– m'has ofert al llarg de la teva vida. La darrera vegada, a la carta de fa tres dies, Salvador, i ara, tan guapo que et veig –tothom t'hi troba– lamento més que mai que no puguem començar a viure després d'aquest assaig d'anys i més anys. Seria bonic, en general, que la naturalesa humana ens permetés un assaig general amb tot, com diu la gent del teatre, i que després vingués l'estrena i les altres representacions. Però jo no sé si ho aprofitaria per formar amb tu una família o per cometre encara més errors dels que he comès, perquè en molts d'ells m'he acostat a la felicitat, així com en d'altres, sobretot en el que tu ja saps, vaig haver de saber com és un infern creat pels homes, que sens dubte superen Déu en els enginys del dolor.